

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 2022-02-08

Diarienummer Ju2021/03785

Byggföretagens yttrande över remissen SOU 2021:88 ("Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering mm")

Byggföretagen är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar ca 3 800 bygg-, anläggnings- och specialföretag.

Byggföretagen har tagit del av rubricerad remiss och vill framföra nedanstående synpunkter.

Sammanfattning

- Byggföretagen välkomnar de krafttag som tas mot arbetskraftsexploatering, inklusive lagförslaget om exploatering av utländsk arbetskraft.
- Arbetet mot arbetskraftsexploatering får dock inte ske på bekostnad av den fria rörligheten och de seriösa företag som vill göra rätt för sig. Lagförslaget riskerar att missa branschspecifika förutsättningar.
- Byggföretagen efterfrågar mer konkret statistik och en tydligare kartläggning av hur utbredd problematiken är.
- Byggföretagen vill förtydliga branschens behov av kompetens både hos de med akademisk utbildning och de utan. De satsningar som utredningen förespråkar för kvalificerad internationell kompetens bör inte enbart gälla akademiskt utbildade personer, utan också dem med yrkeskunnande.
- Byggföretagen föreslår även att benämningen "goda arbetsvillkor" innebär att man enbart beviljar tillstånd till AKI för de som ska arbeta hos kollektivavtalsanslutna företag.

1. Inledning

Byggföretagen välkomnar att regeringen agerar mot den exploatering av arbetskraftsinvandrare som finns i Sverige. Vi instämmer i utredningens analys av att arbetskraftsexploatering bidrar till osund konkurrens. Samtidigt vill Byggföretagen understryka att arbetet inte får ske på bekostnad av de byggföretag i Sverige som vill göra rätt. Den fria rörligheten är nödvändig för att bekämpa den kompetensbrist som råder i bygg- och anläggningsbranschen.

2. Förslag om skärpta straff för arbetsgivare som utnyttjar systemet för arbetskraftsinvandring och om rätt till skadestånd för de arbetstagare som utnyttjas

Utredningen föreslår införandet av ett nytt brott, *exploatering av utländsk arbetskraft* med ersättning till dem som drabbats av arbetskraftsexploatering. Skadeståndet ska ge rätt till ersättning motsvarande tre månadslöner.¹ Byggföretagen välkomnar lagförslaget, dock med förbehåll att det inte får påverka de avtal som är enligt branschpraxis. Vi anser därmed att det eventuellt finns en risk att lagförslaget, i fråga om minimilön och övrig skälig ersättning, ska täcka alla branscher i Sverige och inte tar hänsyn till eventuella branschspecifika förutsättningar.

För bygg- och anläggningsbranschen utgör det exempelvis idag inga större numerärer som söker sig till Sverige via AKI. 2021 beviljades cirka 3200 personer arbetstillstånd inom branschen av Migrationsverket.² Det ska sättas i relation till de totalt 327 000 personer som idag jobbar i bygg- och anläggningsbranschen i Sverige. Precis som bemanningspersonal (cirka 600 personer) och utstationerade (cirka 12 900) utgör de alltså en liten procent av totalen.³ Den statistik som finns att tillgå är de som går den lagliga vägen genom Migrationsverket. Hur många, eller hur få, som totalt rundar de uppsatta regelverken finns i dagsläget tyvärr inga siffror på.

Vi beklagar att utredningen inte kan presentera statistik på hur utbredd problematiken med arbetskraftsexploatering är, samt i hur stor utsträckning den lagliga vägen missbrukas av kriminella aktörer. I och med att statistiken saknas är det svårt att bilda sig en exakt uppfattning kring huruvida hårdare lagstiftning är rätt väg att gå för att komma till bukt med detta missbruk. Byggföretagen hoppas att ytterligare underlag kommer för att få en klarare bild av hur arbetskraftsexploateringen idag ser ut, samt är fördelad i olika branscher.

En viktig poäng som utredningen framför är att man vill värna om att arbetstagaren får leva under ”goda levnadsvillkor”.⁴ Där nämns även att regeringen kan ”utfärda närmare föreskrifter om vad som avses med goda levnadsvillkor”. Ett förslag från Byggföretagens är därmed att enbart bevilja ansökan

---

¹ SOU 2021:88 s. 23

² Arbetstillstånd 2021 Migrationsverket

³ SCB, www.byggforetagen.se/statistik

⁴ SOU 2021:88 s. 20

om arbetskraftsinvandring för de personer som ska arbeta för ett företag som har tecknat kollektivavtal.

3. Förbättra marknadsföringen av Sverige som ett land för högkvalificerad arbetskraftsinvandring och företagande

Vi välkomnar även initiativen att attrahera mer kvalificerad internationell arbetskraft – dock med förhoppningen att de satsningar som görs inte enbart gäller akademiskt utbildade personer. Bygg- och anläggningsbranschen är i lika stort behov av personer med hantverkskompetens som ingenjörer och liknande. I utredningen står det bland annat att:

” Det som framkommit är att det pågår många bra initiativ men att de ofta bedrivs i form av tidsbegränsade uppdrag eller projekt vilket medför att det saknas en långsiktighet och kontinuitet i arbetet med talangattraktion och mottagande av arbetskraft från utlandet. Utredningen anser därför att det borde finnas ett samordnande organ med ett samlat ansvar för att koordinera det främjande arbetet för internationell kompetensförsörjning.”⁵

Byggföretagen stöder uppfattningen att det krävs ett samordnande organ för kompetensförsörjning. Bygg- och anläggningsbranschen har, som tidigare skrivet, en stor kompetensbrist där delar av den kan lösas med arbetskraft från andra länder. Ett samordnande organ skulle kunna underlätta för att ta tillvara på den kompetensen. Dock är det enligt oss viktigt att ett sådant samordnande organ inte bidrar till högre trösklar vid anställning än vad som redan finns. Det är också viktigt att påpeka att ett sådant organ med fördel kan inrättas inom ramen för en befintlig myndighet eller aktör, så att ytterligare byråkrati inte försvårar kompetensförsörjning och fri rörlighet.

Slutsats

Byggföretagen stödjer förslaget, men med förbehåll att det inte får inskränka den fria rörligheten samt att det bör ta hänsyn till branschpraxis.

Frågor med anledning av denna remiss kan ställas till Siri Hallberg Björklund, expert kompetensförsörjning, på 072-4585861 alternativt siri.hallbergbjorklund@byggforetagen.se

BYGGFÖRETAGEN

Catharina Elmsäter-Svärd
Verkställande direktör

---

⁵ SOU 2021:88 s. 22-23